

Højesteret fastslår - ikke mulighed for stedbarnsadoption ved brug af surrogatmor, der har modtaget betaling

I en sag hvor et ægtepar havde benyttet sig af en surrogatmor (også kaldet rugemor), fandt Højesteret, at kvinden ikke kunne få lov til at stedbarnsadoptere de to børn, som var født af surrogatmoren. Afslaget på adoptionen blev begrundet med henvisning til det absolutte betalingsforbud i Adoptionslovens § 15, hvorefter adoption ikke kan meddeles, hvis nogen, der skal give samtykke til adoptionen, yder eller modtager vederlag. I den konkrete sag havde parret netop ydet betaling til surrogatmoderen, og stedbarnsadoptionen blev derfor afvist.

SAGEN FOR HØJESTERET

Sagen omhandlede et dansk ægtepar, der havde indgået en aftale med en kvinde fra Ukraine om, at kvinden mod betaling skulle fungere som surrogatmor.

Den ukrainske kvinde fødte i december 2013 to børn, som det danske ægtepar kort efter fødslen hentede til Danmark. Manden var biologisk far til børnene, og blev derfor anerkendt som far til børnene i Danmark. Det var uvist, om kvinden var biologisk mor til børnene. Kvinden søgte i stedet for om at få lov til at stedbarnsadoptere de to børn. Ægteparret havde forinden adoptionsansøgningen fået fælles forældremyndighed over børnene, men kvinden fik alligevel afslag på sin adoptionsansøgning.

Bevillingen blev afvist med henvisning til betalingsforbuddet i Adoptionslovens § 15. Reglen i § 15 indebærer et absolut forbud, hvis der har været ydet vederlag til eller fra barnets forældre, forældremyndighedsindehavere, barnets eller forældrenes værge, barnet og andre, der efter lovgivningen skal give samtykke til adoption. Der er tale om et absolut forbud, idet bevilling skal nægtes, uanset om vederlaget har påvirket den pågældendes holdning til adoptionen eller ej, og da bestemmelsen ikke giver mulighed for, at en konkret vurdering af, hvorvidt adoptionen vil være til barnets bedste, hvis vederlag er ydet.

Sagen havde principiel karakter, fordi det absolutte forbud i § 15, afskar muligheden for en konkret vurdering af, hvorvidt adoptionen af de to børn vil være til børnenes bedste.

Spørgsmålet var, hvorvidt forbuddet i § 15 var foreneligt med Menneskerettighedsdomstolens praksis på området.

I den konkrete sag havde de to børn en væsentlig interesse i, at kvinden – som de betragtede som deres mor og havde del i forældremyndigheden – kunne adoptere dem, så deres identitet som hendes børn også blev anerkendt retligt.

Efter en konkret vurdering af hensynet til børns beskyttelse mod at blive gjort til genstand for handel samt hensynet til at modvirke udnyttelse af sårbare kvinder på den ene side, og hensynet til en konkret vurdering af det enkelte barns behov på den anden side, fandt Højesteret, at forbuddet i § 15 på nuværende tidspunkt ikke kunne anes for en krænkelse af artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen. Artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen omhandler børns ret til privat- og familieliv.

Højesteret udtalte dog i dommen, at der er behov for, at lovgivningsmagten tager bestemmelsen i § 15 op til overvejelse, og at der indtil, der måtte foreligge en ny regulering, fra sag til sag måtte foretages en konkret vurdering af, om afslag på stedbarnsadoption, vil være i strid med artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen.

ADOPTIONSLOVENS §15:

Adoption kan ikke meddeles, hvis nogen, der skal afgive samtykke til adoptionen, yder eller modtager vederlag eller nogen anden form for modydelse, herunder betaling for tabt arbejdsfortjeneste. Familieretshuset kan afkræve enhver, der har kendskab til forholdene, alle oplysninger til brug ved afklaringen af, om der er ydet eller modtaget vederlag mv. som nævnt i 1. pkt.

BETYDNINGEN AF HØJESTERETS AFGØRELSE

Højesterets dom af 16. november 2020 betyder, at der - indtil en eventuel ændring af bestemmelsen i den nugældende § 15 i Adoptionsloven - gælder et udgangspunkt om, at der i hver enkelt sag skal foretages en konkret vurdering af henholdsvis beskyttelseshensynet i § 15 og hensynet til en konkret vurdering af, hvorvidt adoptionen må antages at være til barnets bedste. Der er ved afgørelsen således åbnet op for muligheden for en mere individuel og konkret prøvelse i de enkelte sager.

KAN DOMMEN VÆRE RELEVANT FOR DIG?

Adoptionsområdet er et område, hvor der for de enkelte adoptionstyper, findes en lang række formelle regler og betingelser, der skal være opfyldte, før der foretages en konkret vurdering af, hvorvidt adoptionen må antages at være til barnets bedste. Højesterets dom, hvor Højesteret udtaler, at der kan være behov for en ny regulering på området, som er mere forenelig med praksis fra Menneskerettighedsdomstolen, kan være med til at skabe et fokus på lovgivningen på adoptionsområdet, ligesom dommen danner praksis for, at der i sagstyper som disse, skal foretages en konkret vurdering, også selvom lovens ordlyd umiddelbart afskærer muligheden for en konkret vurdering.

Kontakt NJORD

Har du en konkret sag, hvor du har fået meddelt afslag på bevilling af adoption, og ønsker du, at få en vurdering af din sag og dine chancer for at få ændret afgørelsen, så kontakt advokat Karen Marie Jespersen på tlf. 69 13 71 19 eller skriv på kmj@njordlaw.com.

KAREN MARIE JESPERSEN
ADVOKAT (H), PARTNER

(+45) 69 13 71 19

KMJ@NJORDLAW.COM